

Rada
Európskej únie

V Bruseli 6. februára 2023
(OR. en)

6086/23

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0022(NLE)**

**PI 10
AGRI 43**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	6. februára 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 54 final
Predmet:	Návrh ROZHODNUTIA RADY, ktorým sa mení rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 54 final.

Príloha: COM(2023) 54 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 6. 2. 2023
COM(2023) 54 final

2023/0022 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

**ktorým sa mení rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 o pristúpení Európskej únie k
Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných
označeniach**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Lisabonskou dohodou z roku 1958 o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu (ďalej len „Lisabonská dohoda“) sa vytvorila Osobitná únia (ďalej len „Osobitná únia“) v rámci Únie na ochranu priemyslového vlastníctva, ktorá bola zriadená Dohovorom na ochranu priemyslového vlastníctva podpísaným v Paríži 20. marca 1883 (ďalej len „Parížsky dohovor“). Jej zmluvné strany sú povinné na svojich územiach chrániť označenia pôvodu výrobkov iných zmluvných strán, ktoré sú ako také uznané a chránené v krajine pôvodu a zapísané na Medzinárodnom úrade Svetovej organizácie duševného vlastníctva, pokiaľ tieto strany do jedného roka od podania žiadosti o zápis neoznámia, že takúto ochranu nie sú schopné zabezpečiť.

V rokoch 2009 až 2015 prebiehal proces preskúmania Lisabonskej dohody. Jeho cieľom bolo i) vylepšiť súčasný rámec dohody; ii) zahrnúť do nej ustanovenia, v ktorých sa uvádza, že lisabonský systém sa vzťahuje aj na zemepisné označenia; a iii) zahrnúť do nej možnosť pristúpenia medzivládnych organizácií, akou je aj EÚ. Diplomatická konferencia WIPO sa konala od 11. do 21. mája 2015 v Ženeve. Na konferencii sa 20. mája 2015 prijal Ženevský akt Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (ďalej len „Ženevský akt“).

Komisia 27. júla 2018 na základe článku 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a článku 218 ods. 6 písm. a) ZFEÚ predložila návrh rozhodnutia Rady o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu [dokument COM(2018) 350 final]. Vzhľadom na výlučnú právomoc Európskej únie, pokiaľ ide o rokovanie o uvedenom akte, sa v uvedenom návrhu stanovovalo, že k nemu pristúpi len Európska únia.

Rada 15. marca 2019 zaslala Európskemu parlamentu návrh rozhodnutia Rady o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu, ktorým sa všetkým členským štátom, ktoré si to želajú, povoľuje pristúpiť k uvedenému aktu popri Európskej únii. Parlament 16. apríla 2019 schválil návrh rozhodnutia.

Keďže Komisia tento návrh nepodporila, Rada 7. októbra 2019 v súlade s článkom 293 ods. 1 ZFEÚ jednomyseľne prijala rozhodnutie (EÚ) 2019/1754.

Článok 3 rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 znie:

„Týmto sa členským štátom, ktoré si to želajú, povoľuje v záujme Únie [Európskej únie] ratifikovať Ženevský akt alebo pristúpiť k nemu popri Únii [Európskej únii], a to v plnom súlade s jej výlučnou právomocou.“

Článok 4 ods. 1 toho istého rozhodnutia znie:

„V Osobitnej únii zastupuje Úniu [Európsku úniu] a členské štáty, ktoré Ženevský akt ratifikujú alebo k nemu pristúpia podľa článku 3 tohto rozhodnutia, v súlade s článkom 17 ods. 1 Zmluvy o EÚ Komisia. Únia [Európska únia] zodpovedá za zaistenie výkonu práv a plnenie povinností Únie [Európskej únie] a členských štátov, ktoré Ženevský akt ratifikujú alebo k nemu pristúpia podľa článku 3 tohto rozhodnutia.“

Vo vyhlásení uvedenom v zápisnici Rady týkajúcej sa prijatia uvedeného rozhodnutia Komisia na jednej strane namietala proti tomu, aby všetky členské štáty Únie, ktoré si to želajú, boli oprávnené ratifikovať Ženevský akt alebo k nemu pristúpiť popri Európskej únii, a na druhej strane uviedla, že by bola pripravená súhlasiť s tým, aby sedem členských štátov, ktoré boli počas dlhého obdobia zmluvnými stranami Lisabonskej dohody a ktoré majú na základe tejto dohody rozsiahle práva duševného vlastníctva zapísané v registri, by mohli byť oprávnené pristúpiť k Ženevskému aktu v záujme Európskej únie.

Európska únia uložila svoju listinu o pristúpení k Ženevskému aktu 26. novembra 2019, čím počet členov dosiahol päť členov potrebných na nadobudnutie platnosti. Ženevský akt nadobudol platnosť o tri mesiace neskôr 26. februára 2020.

Komisia 17. januára 2020 podala podľa článku 263 ZFEÚ žalobu, v ktorej žiadala o čiastočné zrušenie rozhodnutia (EÚ) 2019/1754. Komisia napadla rozhodnutie Rady na Súdnom dvore, pričom ako hlavné dôvody uviedla, že Rada porušila zásadu prenesenia právomocí a právo iniciatívy Komisie. Hoci Komisia požiadala Súdny dvor, aby zrušil rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 v tom rozsahu, v akom oprávňuje všetky členské štáty pristúpiť k Ženevskému aktu, zároveň požiadala Súdny dvor, aby zachoval účinky rozhodnutia, pokiaľ ide o sedem členských štátov, ktoré už sú členmi Lisabonskej dohody. Tieto členské štáty by inak stratili práva prednosti spojené s označeniami pôvodu, ktoré už boli zaregistrované v ich mene podľa Lisabonskej dohody.

Rozsudok Súdneho dvora bol vynesený 22. novembra 2022. V podstate sa v ňom riadil tvrdeniami Komisie a návrhmi generálneho advokáta z 19. mája 2022. Vo svojich zisteniach vo veci Súdny dvor konkrétne uviedol, že zachovanie nadriadenosti a kontinuity ochrany označení pôvodu zapísaných do registra na základe Lisabonskej dohody v siedmich členských štátoch, ktoré už sú zmluvnými stranami tejto dohody, je nevyhnutné, a to najmä v súlade so zásadou lojálnej spolupráce medzi Európskou úniou a členskými štátmi zakotvenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ na účely ochrany nadobudnutých práv vyplývajúcich z týchto vnútroštátnych zápisov.

Súdny dvor zrušil článok 3 a v rozsahu, v akom obsahuje odkazy na členské štáty, článok 4 rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 zo 7. októbra 2019 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu.

Súdny dvor vyhlásil, že účinky zrušených častí rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 sa zachovávajú len v takom rozsahu, v akom sa týkajú členských štátov, ktoré ku dňu vyhlásenia rozsudku už využili oprávnenie ratifikovať Ženevský akt alebo k nemu pristúpiť popri Európskej únii v zmysle článku 3 uvedeného rozhodnutia, a to až do nadobudnutia účinnosti nového rozhodnutia Rady v primeranej lehote, ktorá by nemala presiahnuť šesť mesiacov od tohto dátumu.

Preto je potrebné do šiestich mesiacov zmeniť rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 tak, aby členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody, mohli byť aj členmi Ženevského aktu, aby sa zabezpečilo, že si budú môcť zachovať práva prednosti spojené s označeniami pôvodu, ktoré už boli zapísané do registra v ich mene podľa Lisabonskej dohody.

V tomto návrhu sa uvádzajú tieto navrhované zmeny.

- **Súlady s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Pokiaľ ide o poľnohospodárske výrobky, EÚ zaviedla jednotné a úplné systémy na ochranu zemepisných označení pre vína (1970), liehoviny (1989), aromatizované vína (1991) a ďalšie poľnohospodárske výrobky a potraviny (1992). Prostredníctvom týchto systémov sú chránené názvy príslušných výrobkov predmetom ďalekosiahlej ochrany v celej EÚ na základe postupu jednej žiadosti. Kľúčové ustanovenia sú v súčasnosti stanovené pre víno v nariadení (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, pre liehoviny v nariadení (EÚ) 2019/787 zo 17. apríla 2019 a pre poľnohospodárske výrobky a potraviny a aromatizované vína v nariadení (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012.

- **Súlady s ostatnými politikami Únie**

Návrh je v súlade so všeobecnou politikou EÚ zameranou na podporu a zvýšenie ochrany zemepisných označení prostredníctvom bilaterálnych, regionálnych a multilaterálnych dohôd.

2. **PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA**

- **Právny základ**

Vzhľadom na predmet zmluvy by malo byť dané rozhodnutie Rady založené na článku 207 a článku 218 ods. 6 písm. a) bode v) ZFEÚ.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Podľa článku 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii sa zásada subsidiarity nevzťahuje na oblasti výlučnej právomoci EÚ.

- **Proporcionalita**

Navrhované zmeny sú potrebné na zachovanie nadriadenosti a kontinuity ochrany označení pôvodu zapísaných do registra na základe Lisabonskej dohody v siedmich členských štátoch, ktoré už sú zmluvnými stranami tejto dohody, v súlade so zásadou lojálnej spolupráce medzi Európskou úniou a členskými štátmi zakotvenou v článku 4 ods. 3 ZFEÚ s cieľom chrániť nadobudnuté práva vyplývajúce z týchto vnútroštátnych zápisov.

- **Výber nástroja**

Rozhodnutie Rady o zmene rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 je vhodným právnym nástrojom so zreteľom na článok 28 (Pristúpenie k tomuto aktu) Ženevského aktu. Vzhľadom na predmet zmluvy by malo byť dané rozhodnutie Rady o zmene založené na článku 207 a článku 218 ods. 6 písm. ZFEÚ.

3. **VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU**

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Plán pristúpenia EÚ k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach bol zverejnený 21. decembra 2017 s termínom zaslania pripomienok zainteresovaných strán do 18. januára 2018. Bolo doručených osem pripomienok.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

V usmerneniach o lepšej právnej regulácii sa objasnilo, že posúdenie vplyvu by sa malo uskutočniť len vtedy, keď je to užitočné, pričom je to potrebné posúdiť v závislosti od konkrétneho prípadu. V zásade nie je posúdenie vplyvu potrebné, ak má Komisia k dispozícii len obmedzenú alebo nijakú možnosť výberu. V tomto prípade to platí, keďže rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2022 si vyžaduje urýchlené prijatie rozhodnutia Rady o zmene rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/1754, ktorým sa zaručujú práva dotknutých členských štátov.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Neuplatňuje sa.

- **Základné práva**

Pristúpenie Únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody prispeje k plneniu článku 17 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, v ktorom sa stanovuje, že duševné vlastníctvo je chránené.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Neuplatňuje sa.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Neuplatňuje sa.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Neuplatňuje sa.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 v spojení s článkom 218 ods. 6 písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu,

keďže:

- (1) Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu z 31. októbra 1958 (ďalej len „Lisabonská dohoda“) je zmluva, ktorú spravuje Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO). Lisabonskou dohodou sa v rámci Únie na ochranu priemyselného vlastníctva vytvára Osobitná únia (ďalej len „Osobitná únia“). Je otvorená pre zmluvné strany Parížskeho dohovoru na ochranu priemyselného vlastníctva. Jej zmluvné strany sú povinné na svojich územiach chrániť označenia pôvodu výrobkov iných zmluvných strán, ktoré sú ako také uznané a chránené v krajine pôvodu a zapísané na Medzinárodnom úrade Svetovej organizácie duševného vlastníctva, pokiaľ tieto strany do jedného roka od podania žiadosti o zápis neoznámia, že takúto ochranu nie sú schopné zabezpečiť.
- (2) Zmluvnými stranami Lisabonskej dohody je sedem členských štátov, konkrétne Bulharsko, Česko, Francúzsko, Taliansko, Maďarsko, Portugalsko a Slovensko. Únia samotná nie je stranou Lisabonskej dohody, keďže k predmetnej dohode môžu pristúpiť len krajiny.
- (3) Po revízii Lisabonskej dohody sa na diplomatickej konferencii WIPO 20. mája 2015 prijal Ženevský akt Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (ďalej len „Ženevský akt“). Ženevský akt rozširuje ochranu označení pôvodu na všetky zemepisné označenia a umožňuje medzivládnyh organizáciám stať sa jeho zmluvnými stranami.
- (4) Súdny dvor vo svojom rozsudku z 25. októbra 2017¹ rozhodol, že rokovanie o Ženevskom akte patrí do výlučnej právomoci, ktorú Európskej únii v oblasti spoločnej obchodnej politiky uvedenej v článku 207 ods. 1 ZFEÚ priznáva článok 3 ods. 1 ZFEÚ.
- (5) Komisia 27. júla 2018 predložila návrh rozhodnutia Rady o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu² na základe článku 207 a článku 218 ods. 6 písm. a) Zmluvy o

¹ Rozsudok Súdneho dvora z 25. októbra 2017, Komisia/Rada (revidovaná Lisabonská dohoda), C-389/15, ECLI:EU:C:2017:798.

² COM(2018) 350 final.

fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Vzhľadom na výlučnú právomoc Únie, pokiaľ ide o rokovanie o uvedenom akte, sa v uvedenom akte stanovovalo, že k nemu pristúpi len Únia.

- (6) Rada 7. októbra 2019 jednomyselne prijala rozhodnutie (EÚ) 2019/1754³ o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu v súlade s článkom 293 ods. 1 ZFEÚ. V článku 3 uvedeného rozhodnutia sa stanovuje, že členským štátom, ktoré si to želajú, sa povoľuje ratifikovať Ženevský akt alebo pristúpiť k nemu popri Únii. V článku 4 rozhodnutia sa stanovuje, že v Osobitnej únii bude Úniu a ktorýkoľvek členský štát, ktorý Ženevský akt ratifikuje alebo k nemu pristúpi, v súlade s článkom 17 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) zastupovať Komisia. V článku 4 sa ďalej stanovuje, že Únia zodpovedá za zaistenie výkonu práv a plnenie povinností Únie a členských štátov, ktoré Ženevský akt ratifikujú alebo k nemu pristúpia.
- (7) Komisia vo vyhlásení uvedenom v zápisnici Rady v súvislosti s prijatím rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 namietala proti tomu, aby boli všetky členské štáty popri Únii oprávnené ratifikovať Ženevský akt alebo k nemu pristúpiť. Komisia však takisto uviedla, že by bola pripravená súhlasiť s tým, že sedem členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody a ktoré majú rozsiahle práva duševného vlastníctva zapísané do registra na základe tejto dohody, by mohlo byť v záujme Únie oprávnené pristúpiť k Ženevskému aktu.
- (8) Ženevský akt nadobudol platnosť 26. februára 2020, tri mesiace po tom, ako Únia uložila svoju listinu o pristúpení, čím sa počet členov zvýšil na požadovaných päť.
- (9) Komisia 17. januára 2020 podala podľa článku 263 ZFEÚ žalobu, v ktorej žiadala o čiastočné zrušenie rozhodnutia (EÚ) 2019/1754. Komisia napadla uvedené rozhodnutie na Súdnom dvore Európskej únie najmä preto, že Rada porušila zásadu prenesenia právomocí a právo iniciatívy Komisie, a alternatívne z dôvodu porušenia článku 2 ods. 1 a článku 207 ZFEÚ a povinnosti odôvodnenia.
- (10) Hoci Komisia požiadala Súdny dvor, aby zrušil rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 v rozsahu, v akom oprávňuje všetky členské štáty pristúpiť k Ženevskému aktu, zároveň požiadala Súdny dvor, aby zachoval účinky rozhodnutia, pokiaľ ide o sedem členských štátov, ktoré už sú členmi Lisabonskej dohody. Bolo by v rozpore so záujmom Únie, ak by došlo k strate práv prednosti spojených s označeniami pôvodu, ktoré tieto členské štáty už majú zapísané do registra na základe Lisabonskej dohody.
- (11) Rozsudok Súdneho dvora bol vynesený 22. novembra 2022⁴. Súdny dvor zrušil článok 3 a v rozsahu, v akom obsahuje odkazy na členské štáty, článok 4 rozhodnutia (EÚ) 2019/1754.
- (12) V rozsudku Súdneho dvora sa však uznáva aj potreba zachovať nadriadenosť a kontinuitu ochrany označení pôvodu zapísaných do registra podľa Lisabonskej dohody v siedmich členských štátoch, ktoré už sú zmluvnými stranami uvedenej dohody. Súdny dvor tak vyhlásil, že účinky zrušených častí rozhodnutia 2019/1754 by sa mali zachovať pre členské štáty, ktoré už využili povolenie ratifikovať Ženevský akt alebo k nemu pristúpiť, a to až do nadobudnutia účinnosti nového rozhodnutia Rady v primeranej lehote nepresahujúcej šesť mesiacov.

³ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 zo 7. októbra 2019 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu (Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019, s. 12).

⁴ Rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2022, Komisia/Rada, C-24/20, ECLI:EÚ:C:2022:911.

- (13) Vzhľadom na výlučnú právomoc Únie a možnosť, aby Únia pristúpila k Ženevskému aktu, môžu byť členské štáty oprávnené pristúpiť popri Únii len za prísne odôvodnených a výnimočných okolností, pokiaľ je takáto účasť riadne odôvodnená v záujme Únie, a takéto pristúpenie musí zostať funkčne obmedzené.
- (14) V článku 11 nariadenia (EÚ) 2019/1753⁵ sa stanovujú prechodné ustanovenia týkajúce sa označení pôvodu s pôvodom v členských štátoch, ktoré už sú zapísané podľa Lisabonskej dohody. Na základe týchto ustanovení sedem členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody, oznámilo Komisii do 14. novembra 2022 svoje rozhodnutie požiadať o medzinárodný zápis podľa Ženevského aktu o označeniach pôvodu, ktoré už boli zapísané do registra podľa Lisabonskej dohody.
- (15) Preto je vhodné rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 zmeniť tak, aby sa pri plnom rešpektovaní výlučnej právomoci Únie povolilo siedmim členským štátom, ktoré boli členmi Lisabonskej dohody pred Ženevským aktom, aby ratifikovali aj Ženevský akt alebo k nemu pristúpili, a to v prísne nevyhnutnom rozsahu, ktorý je potrebný na zachovanie prioritných práv spojených s označeniami pôvodu, ktoré tieto členské štáty už zapísali do registra podľa Lisabonskej dohody, v záujme Únie.
- (16) Rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,
- PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:**

Článok 1

Zmeny rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/1754

Rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 sa mení takto:

1. Článok 3 sa nahrádza takto:

„Členským štátom, ktoré boli 26. februára 2020⁶ zmluvnými stranami Lisabonskej dohody, sa týmto povoľuje, rešpektujúc výlučnú právomoc Únie, aby ratifikovali Ženevský akt alebo k nemu pristúpili popri Únii, a to v prísne nevyhnutnom rozsahu, v akom je toto pristúpenie potrebné na zachovanie práv prednosti spojených s označeniami pôvodu, ktoré tieto členské štáty už predtým zapísali do registra podľa Lisabonskej dohody, v záujme Únie a na dodržiavanie povinností stanovených v článku 11 nariadenia (EÚ) 2019/1753.“
2. V článku 4 ods. 1 sa prvý pododsek nahrádza takto:

„V Osobitnej únii zastupuje Úniu a tie členské štáty, ktoré Ženevský akt ratifikovali alebo k nemu pristúpili podľa článku 3 tohto rozhodnutia, v súlade s článkom 17 ods. 1 Zmluvy o EÚ Komisia. Únia je zodpovedná za zabezpečenie uplatňovania práv a plnenia povinností Únie podľa článku 3 tohto rozhodnutia.“

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1753 z 23. októbra 2019 o činnosti Únie po jej pristúpení k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019, s. 1).

⁶ Bulharsko, Česko, Francúzsko, Taliansko, Maďarsko, Portugalsko a Slovensko.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť siedmym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedníčka*